

Opinion

REDAKTÖR: HENRIK L BARVÅ
E-POST: HENRIK.L.BARVA@NWT.SE
TELEFON: 054-19 96 27 (KL. 14-16)

Opinionsmässig återväxt

Opinionstexter har blivit en allt viktigare del av journalistiken, och därför är det viktigt att också satsa på tidningarnas traditionella plats för det – ledarsidorna. Att utbilda framtidens borgerliga opinionskribenter har sedan drygt tio år bland annat ombesörjts av Svenska Nyhetsbyråns skribentskola, och den här helgen välkomnar vi i vanlig ordning årets kull till NWT i Karlstad.

Samtidigt är detta också den sista helgen som Pontus Westerholm, som gick utbildningen förra året, gör sin praktik här på ledarsidan. Jag passar på att tacka för ett gott arbete och samarbete under de gångna två månaderna.

Henrik L Barvå, politisk redaktör

LEDARE. 11 maj 2019

Sprucken beredning är S fel

Sista veckan innan slutrapporten skulle lämnas in spricker den parlamentariska försvarsberedningen. Efter att Socialdemokraterna inte gått med på att i rapporten ange ekonomiska tillskott till försvaret lämnade på fredagen Moderaterna, Kristdemokraterna, Centern och Liberalerna beredningen i protest. De fyra partierna kräver gemensamt att försvarsanslagen successivt under åren 2021-2025 skall höjas till åtminstone 1,5 procent av BNP, och att det skall framgå av slutrapporten.

Uppbrottet kom knappast som en blixt från klar himmel. Trots att det från början rådde en bred enighet inom beredningen om en kraftig ökning av anslagen har S de senaste månaderna börjat backa. I mars antydde försvarsminister Peter Hultqvist (S) att beredningen måste hålla sig inom vissa ekonomiska ramar (SR 13/3). Tveksamheten blev än tydligare när S på torsdagen inte ville acceptera de ekonomiska beräkningarna som beredningen gjort.

S beteende är ansvarslöst. Anslagsökningen upp till 1,5 procent av BNP år 2025 finns inte där utan anledning. Det är vad den försvarsverksamhet kostar som rapporten förutsätter. Rapporten skall sedan ligga till grund för riksdagens försvarsbeslut. Utan tydliga budgetmål som en del av helheten riskerar försvarsbeslutet att vida överstiga de ekonomiska resurser som Försvarsmakten tilldelas varje år i budgeten. Det är precis så det har varit de senaste åren, vilket krävt ständiga omförhandlingar om tillskott.

Att partierna som tidigare utgjorde alliansen tillsammans markerar mot S är därför välkommet. Den breda överenskommelse som försvarsberedningen skulle resultera i har S och regeringen inte velat hantera med den respekt som krävs. Och om inte alla partier, i synnerhet det regeringsbärande, går med på att kompromissa är det märkligt om övriga partier ändå väntas skriva under slutrapporten. Att lämna en beredning är knappast oansvarigt om poängen med den redan har försvunnit.

På fredagseftermiddagen hölls enligt uppgifter möten inom både S och försvarsberedningen. Vad de leder till återstår att se. De fyra partiernas utträde kan dock mycket väl stanna vid en markering. C och L har redan ingått ett budget-samarbete med regeringen och in-tecknat reform-utrymmet genom januariöverenskommelsen. Där finns inga tydliga ambitioner för försvaret. Och det är inte troligt att C, som till skillnad från L är bärande för överenskommelsen, skulle bryta budgetsamarbetet för försvaret. Därmed inte sagt att en protest från L skulle sakna symbolisk effekt.

Försvarsberedningen är vad man gör den till. Det kunde ha varit, och såg länge ut som, en beredning som lyckades föra samman alla riksdagspartier för en stabil försvarspolitik. Och som såg till att Försvarsmakten inte bara skulle återuppbyggas, utan också att den skulle garanteras resurser som täcker utgifterna. På så vis kunde det allt mer oroande omvärldsläget mötas med den försvarsstyrka som krävs. Det kan fortfarande ske. Men utan en försvarsberedning som stakar ut ett rimligt, och av regeringen accepterat, mål är chansen betydligt mindre.

SIGNERAT.

Vind och sol tär på effektresurserna. Vi får en långsiktigt ohållbar effektsituation som urholkar tillförlitligheten i vårt elsystem, som är en av landets viktigaste infrastrukturer, skriver Kjell Göthe.

FOTO: JOHAN NILSSON/TT

Man bara knäpper på elen...

DRIVANDE. Det är ett stort problem att elmarknadens prisbildning i dag inriktas mot att optimera kostnader för drift för därmed saknar marknaden incitament för investeringar, skriver **Kjell Göthe**.

Bristen på samordning i regeringen Löfven (S) har tyvärr blivit tydlig nu när flera viktiga framtidssatsningar måste tas. Energifrågan är speciellt angeläget att reda ut för där krävs tydliga beslut för vårt näringslivs fortsatta utveckling och därmed i förlängningen för att bevara välfärden. Först ut att våga bryta tabun kring kärnkraften och försvara den ur ett miljöperspektiv blev Ebba Busch Thor (KD), det var framsynt och hedrar henne. Ulf Kristersson (M) hakade på och slår fast att målet måste vara att skapa ett fossilfritt samhälle, inte att fasa ut kärnkraften. Men elmarknaden är inte bara beroende av politiskt fattade beslut den styrs också av fysikens lagar.

Minnesgodä läsare minns att den sinnrike Tage Danielsson för 40 år sedan sjöng en ny text på en gammal visa, balladen hette "Elektricitetsvisan". Han skojade då med ett nytt begrepp, el-energi: Man bara knäpper, har ej besvär, så blir det volter i tråden och utav volter blir det ampere, det är så svårt att förstå den... Om man då kunde skratta åt det svårbegripliga måste man i dag kräva större insikt om elens basvillkor, särskilt bland politiker högt upp.

ELEKTRICITETS-VISAN
"Man bara knäpper, har ej besvär, så blir det volter i tråden och utav volter blir det ampere, det är så svårt att förstå den..."

Tage Danielsson

Alla marknader måste väga sitt utbud mot efterfrågan, men el låter sig inte lagras även om teknikutvecklingen inger hopp om det i framtiden. Vi kan alla på Svenska Kraftnätets hemsida följa hur landets elproduktion och elkonsumention löpande balanseras i sekundskalan. Roterar elnätet med 50 Hertz, då är det rätt, snurrar det för långsamt, t ex 49,9 Hz, fattas elproduktion och vice versa. Detta är effektbalansen.

Insikten om att kraftslagen har olika tekniska för- och nackdelar, har väckt intresset för att behålla kärnkraften. Några förordar att inte tillåta stängning av Ringhals 1 och 2, som Vattenfall beslutat om. Men det är knappast möjligt för politiker att "beordra" fortsatt drift nu. Däremot måste de fundera på hur effektbalansen skall garanteras framåt.

Det är ett stort problem att elmarknadens prisbildning i dag inriktas mot att optimera kostnader för drift för därmed saknar marknaden incitament för investeringar. Ny elkraft byggs numera nästan enbart med generösa bidrag, vilket vind- och solkraft får. Det förändrar elsystemet eftersom kraftslagen har olika tekniskkaraktärer. Betänk i sammanhanget vattenkraftens värde, den går både att reglera och spara i vattenmagasin.

Vind och sol tär på effektresurserna. Vi får en långsiktigt ohållbar effektsituation som urholkar tillförlitligheten i vårt elsystem, som är en av landets viktigaste infrastrukturer. Avbrott slår hårt mot industrin och mot vanliga elkunder. Saknas

tillgång måste konsumtionen ner för att återskapa balansen, antingen styrs den genom tvång eller kraftigt höjda priser. Energimarknadsinspektionen (vilket namn!) skall övervaka aktörerna och att marknaden fungerar enligt regelverket. Men ansvaret för långsiktiga lösningar verkar ha hamnat i regeringens knä utan att den gör något åt det.

Vadför reagerar inte fler kraftfullt mot vad som håller på att hända? Redan rapporteras det om industriplaner som avskrivs för att det inte finns tillräckligt effekt i nätet, om pendeltåg och tåg som tvingas gå på halvfart och om kraftsystem som överbelastas när för många elbilar laddas samtidigt. Regeringen, riksdagen och ett antal aktörer måste samla sig och fundera på prismodellen och regeringen måste hålla i taktipinnen.

Anders Ygeman (S) är energiminister, Tomas Eneroth (S) är hans departementschef och infrastrukturminister Ibrahim Baylan (S) är näringsminister, Isabella Lövin (MP) är miljöminister, som protesterar mot det mesta. Hon borde betänka att bra miljöpolitik kräver ett fungerande elsystem. Stefan Löfven (S) är högste chef, men det finns ingen samordningsminister. Så rörig är bilden och därför fortsätter "stuprörspolitiken". Regeringen måste ta sitt ansvar att samordna, ledarskapet efterlyses!

Kjell Göthe
Politisk krönikör